

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΑΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ:

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗ ΜΟΡΦΗ

«ΕΠΙΣΤΡΕΠΤΕΑΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗΣ»

Ενημερωμένος έως 4.5.2020

Επιμέλεια: Σουζάνα Κλημεντίδη

Νομικός συνεργάτης ΕΕΑ

➤ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

- Το αρχικό συνολικό ύψος του χρηματοδοτικού σχήματος είναι 1 δισ. ευρώ και η λειτουργία του συνίσταται στην **άμεση χρηματοδοτική ενίσχυση επιχειρήσεων**.
- Η ενίσχυση με τη μορφή της «επιστρεπτέας προκαταβολής» είναι **ακατάσχετη, αφορολόγητη και δεν συμψηφίζεται με οποιαδήποτε οφειλή**.
- Οι επιχειρήσεις που αξιοποιούν το σχήμα, δεσμεύονται από τη **ρήτρα μη απολύσεων, ΔΗΛΑΔΗ**: οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να διατηρήσουν **έως την 31.10.2020** τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνταν -υπό οποιοδήποτε καθεστώς απασχόλησης- κατά την 31.03.2020, βάσει των στοιχείων του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ. Ο έλεγχος θα πραγματοποιείται ηλεκτρονικά μέσω του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ και θα αφορά το μέσο όρο του αριθμού των εργαζομένων κατά το διάστημα αυτό.
- Χαρακτηρίζεται ως επιστρεπτέα διότι, είτε εις ολόκληρον, είτε μερικώς (συναρτάται με τη βιωσιμότητα της επιχείρησης), **θα επιστραφεί στο Κράτος** μέσα στα επόμενα χρόνια, **με εξαιρετικά χαμηλό επιτόκιο**.
- Η συνολική **διάρκεια του σχήματος είναι 5ετής**. Το πρώτο έτος αποτελεί περίοδο χάριτος, χωρίς υποχρέωση καταβολής δόσεων. Η αποπληρωμή πραγματοποιείται τα επόμενα τέσσερα έτη, σε ισόποσες μηνιαίες δόσεις.
- Οι μεμονωμένες ενισχύσεις χορηγούνται είτε σύμφωνα με τους όρους της αριθ. C(2020) 1863/ 19.03.2020 ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) «Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19», όπως τροποποιήθηκε

με την ανακοίνωση της ΕΕ αριθ. C(2020)2215/3.4.2020 (**Προσωρινό Πλαίσιο**), είτε σύμφωνα με τους όρους του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (**Κανονισμός de minimis**).

- Η διαδικασία χορήγησης της ενίσχυσης, ο τρόπος υπολογισμού του ύψους της ενίσχυσης, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία επιστροφής εν όλω ή εν μέρει, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται στην υπ' αριθμ. **ΓΔΟΥ 94/2.5.2020** (ΦΕΚ 1645/Β'/3.5.2020) υπουργική απόφαση.

➤ **ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ:**

1. **ιδιωτικές επιχειρήσεις** κάθε νομικής μορφής, συμπεριλαμβανόμενων των ατομικών, ανεξαρτήτως κλάδου, οι οποίες απασχολούσαν έναν (1) έως πεντακόσιους (500) εργαζόμενους, κατά την 31^η.03.2020
ή
2. **ιδιωτικές επιχειρήσεις** με τη μορφή ομόρρυθμων (ΟΕ), ετερόρρυθμων (ΕΕ), εταιρειών περιορισμένης ευθύνης εταιρειών (ΕΠΕ) και ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (ΙΚΕ), ανεξαρτήτως κλάδου, οι οποίες δεν απασχολούσαν εργαζόμενους κατά την 31^η.03.2020

➤ **ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ (ΣΩΡΕΥΤΙΚΑ):**

Οι επιχειρήσεις πρέπει να πληρούν τα κάτωθι κριτήρια:

- 1) Έχουν την έδρα τους ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, λειτουργούν νομίμως, έχουν πληγεί οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του COVID-19.
- 2) Έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον στην ειδική πλατφόρμα «myBusinessSupport», σύμφωνα με την Α.1076/2.4.2020 (Β'1135) απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- 3) Έχουν υποβάλει τις δηλώσεις φόρου εισοδήματος και ΦΠΑ (εφόσον είχαν κατά νόμο υποχρέωση να τις υποβάλουν) ως εξής:
 - α) μέχρι και την 2.4.2020, έχουν υποβάλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος για τα φορολογικά έτη 2017 και 2018,

β) μέχρι και την 3.5.2020, έχουν υποβάλει όλες τις δηλώσεις ΦΠΑ για την περίοδο από 1.1.2017 μέχρι 31.3.2020.

- 4) Δεν έχουν τεθεί σε αδράνεια από την 1.4.2019 μέχρι και 2.4.2020, όπως αυτό προκύπτει από τα στοιχεία που τηρούνται στο φορολογικό μητρώο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) ή από την υποβολή μηδενικών δηλώσεων Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) καθ' όλη την περίοδο αυτή.
- 5) Για επιχειρήσεις, που έχουν δηλώσει έναρξη εργασιών στο φορολογικό μητρώο της ΑΑΔΕ μέχρι την 31.3.2019, να μην έχουν υποβάλει, μέχρι και την 3.5.2020, πιστωτικές δηλώσεις ΦΠΑ με μηδενικές εκροές καθ' όλη την περίοδο από την 1.4.2019 μέχρι και την 31.3.2020.
- 6) Δεν έχει ανασταλεί, μέχρι και την 3.5.2020, η χρήση του ΑΦΜ της επιχείρησης για τη διενέργεια ενδοκοινοτικών συναλλαγών σύμφωνα με την απόφαση ΓΓΔΕ ΠΟΛ. 1200/2015, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (εξαφανισμένος έμπορος), όπως αυτό προκύπτει από το φορολογικό μητρώο της ΑΑΔΕ.
- 7) Εμφανίζουν θετικό κύκλο εργασιών οποιαδήποτε στιγμή από την 1.1.2019 έως την 31.3.2020, με βάση τα στοιχεία ΦΠΑ ή εισοδήματος (ανάλογα με το αν η αιτούσα επιχείρηση είναι υποκείμενη σε ΦΠΑ, ή μη υποκείμενη σε ΦΠΑ ή υποκείμενη και απαλλασσόμενη από το ΦΠΑ)
- 8) Έχουν ληφθεί για αυτές ειδικά και έκτακτα μέτρα περί αναστολής ή προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας για προληπτικούς ή κατασταλτικούς λόγους που σχετίζονται με τον κορωνοϊό COVID-19, έχουν δηλαδή ενεργό, ΚΑΔ στις 20.3.2020 ή των οποίων τα ακαθάριστα έσοδα ενεργού κατά την 20.3.2020 ΚΑΔ δευτερεύουσας δραστηριότητας (όπως αυτά προκύπτουν από την αρχική δήλωση φόρου εισοδήματος φορολογικού έτους 2018) είναι μεγαλύτερα από τα ακαθάριστα έσοδα που αντιστοιχούν στο κύριο στις 20.3.2020 (οι ΚΑΔ περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της υπ' αριθμ. **ΓΔΟΥ 94/2.5.2020 απόφασης**) ή παρουσιάζουν μείωση του κύκλου εργασιών τους, ως ακολούθως:

α) για τις επιχειρήσεις που είναι **υποκείμενες σε ΦΠΑ** - όπως έχει δηλωθεί στην ειδική πλατφόρμα «myBusinessSupport», σε σχέση με τον κύκλο εργασιών αναφοράς:

- εάν τηρούν **απλογραφικά βιβλία** να παρουσιάζουν μείωση κατά 6,70% τουλάχιστον του κύκλου εργασιών ΦΠΑ (κωδικός 312 περιοδικής δήλωσης ΦΠΑ) κατά το πρώτο τρίμηνο του 2020,

- εάν τηρούν **διπλογραφικά βιβλία** να παρουσιάζουν μείωση κατά 20,00% τουλάχιστον του κύκλου εργασιών ΦΠΑ (κωδικός 312 περιοδικής δήλωσης ΦΠΑ) κατά τον μήνα Μάρτιο του 2020,

β) για τις επιχειρήσεις που **δεν είναι υποκείμενες σε ΦΠΑ** ή είναι **υποκείμενες και απαλλασσόμενες** – όπως έχουν δηλωθεί στην ειδική πλατφόρμα «myBusinessSupport», σε σχέση με τα ακαθάριστα έσοδα αναφοράς.:

- εάν τηρούν **απλογραφικά βιβλία** να παρουσιάζουν μείωση κατά 6,70% τουλάχιστον του συνόλου ακαθάριστων εσόδων (κωδικός 047 δήλωσης Ε3) κατά το πρώτο τρίμηνο του 2020,

- εάν τηρούν **διπλογραφικά βιβλία** να παρουσιάζουν μείωση κατά 20,00% τουλάχιστον του συνόλου ακαθάριστων εσόδων (κωδικός 047 δήλωσης Ε3) κατά τον μήνα Μάρτιο του 2020.

9) Δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παρ. 1 του άρθρου 40 του ν. 4488/2017 (Α'137).

10) α) Εφόσον αιτούνται ενίσχυσης **δυνάμει του Προσωρινού Πλαισίου**, πρέπει να μην ήταν προβληματικές κατά την έννοια του κανονισμού ΕΕ αριθ. 651/2014 και να μην έχουν στη διάθεσή τους προηγούμενη ενίσχυση η οποία έχει κηρυχθεί ασυμβίβαστη με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο έλεγχος της εν λόγω προϋπόθεσης γίνεται και σε επίπεδο **ενιαίας επιχείρησης**.

β) Εφόσον αιτούνται ενίσχυσης δυνάμει του **Κανονισμού de minimis**, πρέπει να μην δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων, ή στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Επιχειρήσεις που έχουν **μικτή δραστηριότητα** (ήτοι δραστηριοποιούνται σε κάποιον από τους εν λόγω μη επιλέξιμους για ενίσχυση τομείς, και επίσης σε τομέα επιλέξιμο για ενίσχυση βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1407/13) δύναται να λάβουν ενίσχυση για την επιλέξιμη δραστηριότητά τους, εφόσον:

α) η εν λόγω δραστηριότητα εμφανίζει τα μεγαλύτερα έσοδα, όπως αυτό προκύπτει από τη δήλωση φόρου εισοδήματος φορολογικού έτους 2018, ή αποτελεί την κύρια δραστηριότητα βάσει κύριου ΚΑΔ εφόσον πρόκειται για επιχείρηση που έχει συσταθεί μετά την 1.1.2019 και

β) διασφαλίζεται με κατάλληλα μέσα, όπως ο λογιστικός διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση του κόστους, ότι οι δραστηριότητες στους μη επιλέξιμους τομείς δεν τυγχάνουν ενίσχυσης.

! ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ !

→ ΠΩΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Είναι η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης [πλην Μικρομεσαίας Επιχείρησης (ΜΜΕ) που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό], όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου.

(β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας (πλην ΜμΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜμΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών.

(γ) εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της,

(δ) εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης

(ε) εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜμΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:

1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και

2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDAinterestcoverageratio) είναι κάτω του 1,0.

→ ΠΩΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΝΙΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Συνιστούν οι συνδεδεμένες μεταξύ τους επιχειρήσεις, ήτοι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

- μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης,
- μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης,
- μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας,
- μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.
- οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις ως άνω σχέσεις μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων, ή μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού.

→ ΠΩΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Ο ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (για τις επιχειρήσεις που είναι υποκείμενες σε ΦΠΑ):

εάν τηρούν απλογραφικά βιβλία:

- σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει θετικό κύκλο εργασιών ΦΠΑ (κωδικός 312 περιοδικής δήλωσης ΦΠΑ) το πρώτο τρίμηνο του έτους 2017, το πρώτο τρίμηνο του

έτους 2018 και το πρώτο τρίμηνο του έτους 2019, ως ο αριθμητικός μέσος όρος του κύκλου εργασιών πρώτου τριμήνου των τριών τελευταίων ετών,

- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικό κύκλο εργασιών το πρώτο τρίμηνο του έτους 2017 και έχει θετικό κύκλο εργασιών το πρώτο τρίμηνο του έτους 2018 και το πρώτο τρίμηνο του έτους 2019, ως ο αριθμητικός μέσος όρος του κύκλου εργασιών πρώτου τριμήνου των δύο τελευταίων ετών,
- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικό κύκλο εργασιών το πρώτο τρίμηνο του έτους 2018 και έχει θετικό κύκλο εργασιών το πρώτο τρίμηνο του έτους 2019, ως ο κύκλος εργασιών του πρώτου τριμήνου του έτους 2019,
- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικό κύκλο εργασιών το πρώτο τρίμηνο του έτους 2019 και έχει θετικό κύκλο εργασιών το τέταρτο τρίμηνο του έτους 2019, ως ο κύκλος εργασιών του τέταρτου τριμήνου του έτους 2019,
- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικό κύκλο εργασιών το πρώτο τρίμηνο του έτους 2019 και το τέταρτο τρίμηνο του έτους 2019, ως ο συνολικός κύκλος εργασιών του έτους 2019, διαιρεμένος με τέσσερα (ώστε να προκύψει σε τριμηνιαία βάση),
- σε περίπτωση μη θετικού κύκλου εργασιών ολόκληρο το έτος 2019, ο κύκλος εργασιών αναφοράς ισούται με μηδέν.

εάν τηρούν διπλογραφικά βιβλία:

- σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει θετικό κύκλο εργασιών τον μήνα Μάρτιο του έτους 2017, τον μήνα Μάρτιο του έτους 2018 και τον μήνα Μάρτιο του έτους 2019, ως ο αριθμητικός μέσος όρος του κύκλου εργασιών του μήνα Μαρτίου των τριών τελευταίων ετών,
- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικό κύκλο εργασιών τον μήνα Μάρτιο του έτους 2017 και έχει θετικό κύκλο εργασιών τον μήνα Μάρτιο του έτους 2018 και τον μήνα Μάρτιο του έτους 2019, ως ο αριθμητικός μέσος όρος του κύκλου εργασιών του μήνα Μαρτίου των δύο τελευταίων ετών,
- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικό κύκλο εργασιών τον μήνα Μάρτιο του έτους 2018 και έχει θετικό κύκλο εργασιών τον μήνα Μάρτιο του έτους 2019, ως ο κύκλος εργασιών του μήνα Μαρτίου του έτους 2019,
- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικό κύκλο εργασιών τον μήνα Μάρτιο του έτους 2019 και έχει θετικό κύκλο εργασιών τον μήνα Φεβρουάριο του 2020, ως ο κύκλος εργασιών του μηνός Φεβρουαρίου του 2020,

- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικό κύκλο εργασιών τον μήνα Μάρτιο του έτους 2019 και τον μήνα Φεβρουάριο του 2020, ως ο συνολικός κύκλος εργασιών του έτους 2019, διαιρεμένος με δώδεκα (ώστε να προκύψει σε μηνιαία βάση),
- σε περίπτωση μη θετικού κύκλου εργασιών ολόκληρο το έτος 2019 και τον μήνα Φεβρουάριο του 2020, ο κύκλος εργασιών αναφοράς ισούται με μηδέν.

➔ ΠΩΣ ΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΕΣΟΔΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (για τις επιχειρήσεις που δεν είναι υποκείμενες σε ΦΠΑ ή είναι υποκείμενες και απαλλασσόμενες από το ΦΠΑ):

εάν τηρούν απλογραφικά βιβλία:

- σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει θετικά ακαθάριστα έσοδα (κωδικός 047 δήλωσης Ε3) τα έτη 2017, 2018 και 2019, ως ο αριθμητικός μέσος όρος των ακαθάριστων εσόδων των τριών τελευταίων ετών, διαιρεμένος με τέσσερα (ώστε να προκύψει σε τριμηνιαία βάση),
- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικά ακαθάριστα έσοδα το έτος 2017 και έχει θετικά ακαθάριστα έσοδα τα έτη 2018 και 2019, ως ο αριθμητικός μέσος όρος των ακαθάριστων εσόδων των δύο τελευταίων ετών, διαιρεμένος με τέσσερα (ώστε να προκύψει σε τριμηνιαία βάση),
- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικά ακαθάριστα έσοδα το έτος 2018 και έχει θετικά ακαθάριστα έσοδα το έτος 2019, ως τα ακαθάριστα έσοδα του 2019, διαιρεμένα με τέσσερα (ώστε να προκύψει σε τριμηνιαία βάση),
- σε περίπτωση μη θετικών εσόδων κατά το έτος 2019, τα ακαθάριστα έσοδα αναφοράς ισούνται με μηδέν.

εάν τηρούν διπλογραφικά βιβλία:

- σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει θετικά ακαθάριστα έσοδα τα έτη 2017, 2018 και 2019, ως ο αριθμητικός μέσος όρος των ακαθάριστων εσόδων των τριών τελευταίων ετών, διαιρεμένος με δώδεκα (ώστε να προκύψει σε μηνιαία βάση),
- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικά ακαθάριστα έσοδα το έτος 2017 και έχει θετικά ακαθάριστα έσοδα τα έτη 2018 και 2019, ως ο αριθμητικός μέσος όρος των ακαθάριστων εσόδων των δύο τελευταίων ετών, διαιρεμένος με δώδεκα (ώστε να προκύψει σε μηνιαία βάση),

- σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει θετικά ακαθάριστα έσοδα το έτος 2018 και έχει θετικά ακαθάριστα έσοδα το έτος 2019, ως τα ακαθάριστα έσοδα του 2019, διαιρεμένα με δώδεκα (ώστε να προκύψει σε μηνιαία βάση),
- σε περίπτωση μη θετικών εσόδων κατά το έτος 2019, τα ακαθάριστα έσοδα αναφοράς ισούνται με τα ακαθάριστα έσοδα του μηνός Φεβρουαρίου 2020, όπως αυτά έχουν δηλωθεί στην ειδική πλατφόρμα «myBusinessSupport»,
- σε περίπτωση μη θετικών εσόδων κατά το έτος 2019 και τον μήνα Φεβρουάριο του 2020, τα ακαθάριστα έσοδα αναφοράς ισούνται με μηδέν

➤ **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ:**

Τα αιτήματα υποβάλλονται διαδικτυακά στην ηλεκτρονική πλατφόρμα «**myBusinessSupport**» της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) (www.aade.gr/mybusinesssupport). Η πλατφόρμα συνδέεται ηλεκτρονικά με τον Α.Φ.Μ. κάθε επιχείρησης για τον οποίο η ΑΑΔΕ διαθέτει τα απαραίτητα στοιχεία από το φορολογικό Μητρώο. Η πλατφόρμα προσφέρεται ως εφαρμογή TAXISnet της ΑΑΔΕ.

➤ **ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΝΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥΣ:**

A. Κατά την εκδήλωση ενδιαφέροντος:

(α) Επιχειρήσεις υποκείμενες σε ΦΠΑ, που τηρούν:

- **απλογραφικά βιβλία**, συμπληρώνουν τον κύκλο εργασιών ΦΠΑ (κωδ. 312 της δήλωσης ΦΠΑ), που αφορά στο Α' τρίμηνο (Ιανουάριος – Μάρτιος) 2020,
- **διπλογραφικά βιβλία**, συμπληρώνουν τον κύκλο εργασιών ΦΠΑ (κωδ. 312 της δήλωσης ΦΠΑ), που αφορά τον μήνα Μάρτιο 2020,

(β) Επιχειρήσεις μη υποκείμενες σε ΦΠΑ, που τηρούν:

- **απλογραφικά βιβλία**, συμπληρώνουν:
 - 1) το σύνολο των ακαθαρίστων εσόδων (κωδ. 047 του εντύπου Ε3) του φορολογικού έτους 2019,

- 2) το σύνολο των εξόδων του φορολογικού έτους 2019.
 - 3) τα ακαθάριστα έσοδα Α΄ Τριμήνου 2020, συγκεντρωτικά για το τρίμηνο,
- **διπλογραφικά βιβλία**, συμπληρώνουν,
- 1) το σύνολο των ακαθαρίστων εσόδων (κωδ. 047 του εντύπου Ε3) του φορολογικού έτους 2019,
 - 2) το σύνολο των εξόδων του φορολογικού έτους 2019,
 - 3) τα ακαθάριστα έσοδα Α΄ Τριμήνου 2020, διακριτά για κάθε μήνα.

Β. Για τους μήνες Απρίλιο έως και Δεκέμβριο 2020, οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως τύπου τηρούμενων βιβλίων συμπληρώνουν:

- τον κύκλο εργασιών ΦΠΑ ή τα ακαθάριστα έσοδα κάθε μήνα, κατά περίπτωση, μέχρι τη 10^η ημέρα του επόμενου μήνα.

➤ **ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΛΗΡΩΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ**

Η ΑΑΔΕ δύναται να αποτυπώνει στην πλατφόρμα λοιπές πληροφορίες, που τηρούνται στα ηλεκτρονικά αρχεία αυτής ή αποστέλλονται σε αυτή από άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Ενδεικτικά, αυτά μπορεί να είναι, συγκριτικά στοιχεία εσόδων και δαπανών προηγούμενων περιόδων, όπως προκύπτουν από τις δηλώσεις των επιχειρήσεων.

➤ **ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ:**

Η εκδήλωση ενδιαφέροντος και τα ως άνω συνοδευτικά στοιχεία πρέπει να υποβληθούν στην πλατφόρμα έως την **21.4.2020**.

ΑΛΛΑ: όσες επιχειρήσεις δεν έκαναν για οποιονδήποτε λόγο αίτηση στην «πρώτη φάση» της επιστρεπτέας προκαταβολής, θα μπορούν να υποβάλουν στη «δεύτερη φάση» (η οποία θα δρομολογηθεί εντός των επόμενων δύο μηνών), όπου θα ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι δεν έλαβαν μέρος στη φάση αυτή.

➤ **ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ:**

Σύμφωνα με το από 30.04.2020 Δελτίο Τύπου του Υπουργείου Οικονομικών, το **ύψος** της ενίσχυσης προσδιορίζεται **τυποποιημένα**. Το βασικό κριτήριο είναι **η μείωση του τζίρου** που αντιστοιχεί στο λειτουργικό κόστος της επιχείρησης και το περιθώριο κέρδους της. **[ΑΛΛΑ:** δεν λαμβάνονται υπόψη, δηλαδή, τα αγαθά και οι υπηρεσίες που συνήθως αγοράζονται από τρίτους, για να προσφέρει μια επιχείρηση τα δικά της αγαθά ή υπηρεσίες, όπως αυτά απεικονίζονται στη διαφορά εκροών-εισορών]. Στη συνέχεια, **αφαιρείται** μέρος του εργατικού κόστους που έχει αναλάβει το κράτος (τα 800 ευρώ των εργαζομένων σε αναστολή δηλαδή, αλλά μόνο κατά το 1/3, αφού η μείωση του τζίρου αφορά κατά κύριο λόγο το τελευταίο δεκαήμερο του Μαρτίου).

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ:

Για τις επιχειρήσεις που είναι υποκείμενες σε ΦΠΑ:

- **εάν τηρούν απλογραφικά βιβλία τότε** -> Ενίσχυση = [(Κύκλος εργασιών αναφοράς - Κύκλος εργασιών πρώτου τριμήνου 2020) × ποσοστιαία διαφορά εκροών εισροών] - [αριθμός εργαζομένων σε αναστολή × 800/3].
- **εάν τηρούν διπλογραφικά βιβλία τότε** -> Ενίσχυση = [(Κύκλος εργασιών αναφοράς - Κύκλος εργασιών μηνός Μαρτίου 2020) × ποσοστιαία διαφορά εκροών εισροών] - [αριθμός εργαζομένων σε αναστολή × 800/3].

Σημειωτέον ότι: Η ποσοστιαία διαφορά εκροών εισροών ισούται με το συνολικό κύκλο εργασιών ΦΠΑ (κωδικός 312 δήλωσης ΦΠΑ) του έτους 2019 αφαιρουμένου του συνόλου φορολογητέων εισροών (κωδικός 367 δήλωση ΦΠΑ) του έτους 2019, διαιρεμένου με το συνολικό κύκλο εργασιών ΦΠΑ του έτους 2019. Σε περίπτωση που η ποσοστιαία διαφορά εκροών εισροών είναι μικρότερη του 20% ή ο συνολικός κύκλος εργασιών ΦΠΑ του έτους 2019 είναι μηδενικός, θεωρείται ίση με 20%. Ο αριθμός εργαζομένων σε προσωρινή αναστολή της σύμβασης εργασίας του, όπως είναι διαμορφωμένος κατά την 21.4.2020 στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ.

Για τις επιχειρήσεις που δεν είναι υποκείμενες σε ΦΠΑ ή είναι υποκείμενες και απαλλασσόμενες από το ΦΠΑ:

- **εάν τηρούν απλογραφικά βιβλία τότε** -> Ενίσχυση = [(Ακαθάριστα έσοδα αναφοράς – Ακαθάριστα έσοδα πρώτου τριμήνου 2020) × ποσοστιαία διαφορά εσόδων εξόδων] - [αριθμός εργαζομένων σε αναστολή × 800/3].
- **εάν τηρούν διπλογραφικά βιβλία τότε** -> Ενίσχυση = [(Ακαθάριστα έσοδα αναφοράς - Ακαθάριστα έσοδα μηνός Μαρτίου 2020) × ποσοστιαία διαφορά εσόδων εξόδων] - [αριθμός εργαζομένων σε αναστολή × 800/3].

Σημειωτέον ότι: Η ποσοστιαία διαφορά εσόδων εξόδων ισούται με τα ακαθάριστα έσοδα (κωδικός 047 δήλωσης Ε3) του έτους 2019 αφαιρουμένων των εξόδων του έτους 2019, διαιρεμένων με τα ακαθάριστα έσοδα του έτους 2019. Ως έξοδα λογίζονται τα συνολικά έξοδα (κωδικός 580 δήλωσης Ε3) μειούμενα κατά το ποσό των παροχών σε εργαζομένους (κωδικός 581 δήλωσης Ε3) και των διάφορων λειτουργικών εξόδων κατά το μέρος που αφορά δαπάνες ενοικίου (κωδικός 585 α/α 14 της ηλεκτρονικής δήλωσης Ε3). Σε περίπτωση που η ποσοστιαία διαφορά εσόδων εξόδων είναι μικρότερη του 20% ή τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα του έτους 2019 είναι μηδενικά, θεωρείται ίση με 20%. Ο αριθμός εργαζομένων σε προσωρινή αναστολή της σύμβασης εργασίας του, όπως είναι διαμορφωμένος κατά την 21.4.2020 στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ.

ΠΡΟΣΟΧΗ: για τον υπολογισμό των ποσοστιαίων διαφορών εκροών-εισορών ή εσόδων-εξόδων, κατά περίπτωση, **διενεργείται στρογγυλοποίηση** στο πρώτο δεκαδικό ψηφίο.

➔ **ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΠΟΣΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ (ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων της επιχείρησης με σχέση εξαρτημένης εργασίας την 31.03.2020):**

- 2.000 ευρώ για επιχειρήσεις που δεν απασχολούν εργαζόμενους με σχέση εξαρτημένης εργασίας,
- 4.000 ευρώ για επιχειρήσεις με 1 έως 5 εργαζόμενους,
- 8.000 ευρώ για επιχειρήσεις με 6 έως 20 εργαζόμενους,
- 15.000 ευρώ για επιχειρήσεις με 21 έως 50 εργαζόμενους,
- 30.000 ευρώ για επιχειρήσεις με πάνω από 50 εργαζόμενους.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα ανωτέρω ισχύουν και για τις επιχειρήσεις δικαιούχους που έχουν διακόψει τη λειτουργία τους με κρατική εντολή, **ακόμα και εάν δεν παρουσίασαν πτώση εσόδων τον Μάρτιο ή είχαν μηδενικά έσοδα αναφοράς.**

→ **ΑΝΩΤΑΤΟ ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ - ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ:**

- Για τις επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενίσχυση δυνάμει του **Προσωρινού Πλαισίου** -> η ενίσχυση/ανά επιχείρηση δε δύναται να υπερβαίνει τις 350.000 ευρώ, εάν απασχολούν έως 250 άτομα και τις 500.000 εάν απασχολούν πάνω από 250 άτομα. Σε κάθε περίπτωση, για τις επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενίσχυση βάσει του **Προσωρινού Πλαισίου**, το συνολικό ποσό ενισχύσεων που έχουν λάβει από οποιοδήποτε πρόγραμμα, ελέγχεται σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης και δεν δύναται να υπερβαίνει τις 800.000 ευρώ.
- Για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται **στους τομείς της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας** -> η ενίσχυση/ανά επιχείρηση δεν δύναται να υπερβαίνει τις 120.000 ευρώ. Το ίδιο ανώτατο όριο ενίσχυσης ισχύει και σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης.
- Για τις επιχειρήσεις που **δραστηριοποιούνται στους τομείς της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής**, η ενίσχυση δεν δύναται να υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ. Το ίδιο ανώτατο όριο ενίσχυσης ισχύει και σε περίπτωση ενιαίας επιχείρησης.
- Για τις επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενίσχυση δυνάμει του **Κανονισμού de minimis** -> η ενίσχυση δεν δύναται να υπερβαίνει τις 200.000 ευρώ. Το ίδιο ανώτατο όριο ισχύει και σε περίπτωση ενιαίας επιχείρησης.
- Για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των **οδικών εμπορευματικών μεταφορών για λογαριασμό τρίτων (ΚΑΔ 49.41)** η ενίσχυση δεν δύναται να υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ. Το ίδιο ανώτατο όριο ισχύει και σε περίπτωση ενιαίας επιχείρησης.
- Για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε **περισσότερους από έναν τομείς** για τους οποίους ισχύουν διαφορετικά ανώτατα όρια ενίσχυσης κατά τα ανωτέρω, θεωρείται ότι δραστηριοποιείται στον ΚΑΔ με τα μεγαλύτερα έσοδα, όπως προκύπτει

από τη δήλωση φόρου εισοδήματος φορολογικού έτους 2018 ή με βάση τον κύριο ΚΑΔ, όπως ισχύει στις 20 Μαρτίου 2020, εφόσον η επιχείρηση έχει συσταθεί μετά την 1.1.2019. Επιπλέον, η επιχείρηση διασφαλίζει, με κατάλληλα μέσα όπως ο λογιστικός διαχωρισμός, ότι για καθεμία από τις δραστηριότητες αυτές τηρείται το σχετικό ανώτατο όριο.

➤ **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ:**

- Κατά την αίτηση, η επιχείρηση δηλώνει το ποσό που αιτείται να λάβει, το αν αιτείται να λάβει την ενίσχυση βάσει του Προσωρινού Πλαισίου ή βάσει του Κανονισμού de minimis, καθώς και τα απαιτούμενα στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με την πλήρωση των προϋποθέσεων, κατά περίπτωση.
- Με την είσοδο στην εφαρμογή και την υποβολή της αίτησης, η επιχείρηση πιστοποιεί την ακρίβεια των δηλούμενων στοιχείων και συναινεί στην επεξεργασία των διαθέσιμων στοιχείων της ΑΑΔΕ, καθώς και των υποβαλλόμενων στοιχείων, **προς τον σκοπό προσδιορισμού του τελικού ύψους ενίσχυσης.**

➤ **ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ:**

Οι αιτήσεις υποβάλλονται **έως την 15 Μαΐου 2020** στην ηλεκτρονική πλατφόρμα «**myBusinessSupport**» η οποία αποτελεί εφαρμογή του Ο.Π.Σ. TAXISnet της ΑΑΔΕ (<https://www.aade.gr/mybusinesssupport>).

➤ **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ:**

- Ψηφιακή **ενημέρωση** από την ΑΑΔΕ αναφορικά με την έγκριση ή απόρριψη της αίτησής της.
- Δυνατότητα υποβολής στην πλατφόρμα «myBusinessSupport» **αιτήματος επανεξέτασης**, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ενημέρωση.
- Το ποσό της ενίσχυσης, **καταβάλλεται εφάπαξ** στον τραπεζικό λογαριασμό IBAN της δικαιούχου επιχείρησης που δηλώνεται στην Προσωποποιημένη Πληροφόρηση του TAXISnet της ΑΑΔΕ.

- Η ΑΑΔΕ, βάσει των στοιχείων που έχουν υποβληθεί στην πλατφόρμα «myBusinessSupport», **επεξεργάζεται** τα στοιχεία και τα **διασταυρώνει** με άλλα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της και στη συνέχεια **πριν από την πληρωμή** δημιουργεί:

α) Αναλυτική κατάσταση δικαιούχων σε ηλεκτρονική μορφή, με βάση τα στοιχεία των δικαιούχων η οποία περιλαμβάνει τα πλήρη στοιχεία τους (ονοματεπώνυμο ή επωνυμία, πατρώνυμο, Α.Φ.Μ.) τον κωδικό του τραπεζικού λογαριασμού σε μορφή IBAN, τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός (προαιρετική πληροφορία) και το δικαιούμενο ποσό. Η ηλεκτρονική μορφή της κατάστασης αυτής είναι επεξεργάσιμη από την εταιρία «Διατραπεζικά συστήματα Α.Ε.» (ΔΙΑΣ Α.Ε.) προς την οποία και διαβιβάζεται.

β) Συγκεντρωτική κατάσταση σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή που περιλαμβάνει το συνολικό προς πληρωμή ποσό, ολογράφως και αριθμητικώς, που αποστέλλεται αρχικά στη Γενική Δ/ση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία βάσει αυτής, μεταφέρει (άνευ υπολόγου) το συνολικό ποσό από το λογαριασμό του έργου που είναι ενταγμένο στη ΣΑ051/2, στον ενδιάμεσο λογαριασμό με κωδικό IBAN GR400100023000000004810500 που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος με ηλεκτρονική εντολή μεταφοράς (eps) και στη συνέχεια αποστέλλεται με ασφαλή τρόπο προς τη ΔΙΑΣ Α.Ε. για χρέωση του ανωτέρω ενδιάμεσου λογαριασμού 23/4810500 με πίστωση των τραπεζικών λογαριασμών των δικαιούχων.

- Για τις **αποτυχούσες πληρωμές**, η ΑΑΔΕ ενημερώνει σχετικά τους δικαιούχους, ώστε να διορθώσουν τον τραπεζικό λογαριασμό IBAN στην Προσωποποιημένη Πληροφόρηση του TAXISnet της ΑΑΔΕ, προκειμένου να διενεργηθεί δεύτερος κύκλος πληρωμών, ακολουθώντας εκ νέου τα βήματα της παραπάνω διαδικασίας (έγκριση πιστώσεων, δημιουργία νέας κατάστασης από ΑΑΔΕ, μεταφορά ποσού στον ενδιάμεσο λογαριασμό και πληρωμή ποσών μέσω ΔΙΑΣ). Ο δεύτερος κύκλος πληρωμής για τις αποτυχούσες πληρωμές είναι τελικός και πραγματοποιείται εντός του τρέχοντος έτους.

➤ **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ**

- Το ποσό της ενίσχυσης επιβαρύνεται με **επιτόκιο** αναφοράς.
- Για το χρονικό διάστημα ως την 31.12.2021 **παρέχεται άτοκη περίοδος χάριτος**, κατά την οποία η δικαιούχος επιχείρηση δεν υποχρεούται να επιστρέψει οιοδήποτε τμήμα κεφαλαίου ή τόκων.

- Μετά την παρέλευση της περιόδου χάριτος, το ποσό της ληφθείσας ενίσχυσης επιστρέφεται **σε σαράντα (40) ισόποσες τοκοχρεωλυτικές μηνιαίες δόσεις**, εκάστης εξ αυτών καταβλητέας την τελευταία ημέρα του μήνα.
- Το ποσό της ενίσχυσης εμφανίζεται με τις τυχόν λοιπές οφειλές της επιχείρησης, στο διαδικτυακό τόπο της ΑΑΔΕ www.aade.gr στην επιλογή «myTAXISNet / ο λογαριασμός μου / Προσωποποιημένη πληροφόρηση/ Στοιχεία Οφειλών εκτός Ρύθμισης και Πληρωμή».
- Το ανωτέρω ποσό **βεβαιώνεται ως δημόσιο έσοδο και λογιστικοποιείται** στα έσοδα του ΠΔΕ σε ειδικούς Αναλυτικούς Λογαριασμούς Εσόδων (ΑΛΕ) που θα δημιουργηθούν για το σκοπό αυτό
- Παρέχεται δυνατότητα: α) **επιστροφής μόνο ποσοστού 70% της ενίσχυσης**, εφόσον ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης, ένα έτος μετά τη λήψη της ενίσχυσης, είναι μειωμένος κατά 70% ή παραπάνω σε σχέση με το ύψος του κύκλου εργασιών αναφοράς ή των ακαθάριστων εσόδων αναφοράς, β) **επιστροφής μόνο ποσοστού 60% της ενίσχυσης**, για τις επιχειρήσεις που απασχολούσαν την 31η Μαρτίου 2020 περισσότερους από 20 εργαζόμενους, εφόσον διατηρήσουν κατά μέσο όρο τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούσαν κατά την 31η Μαρτίου 2020, βάσει των στοιχείων του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ, ως και την 31η Μαρτίου 2021.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- **Επιτόκιο** είναι το βασικό επιτόκιο που ορίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα, προσαυξημένο κατά 109 μονάδες βάσης. Δηλαδή, με σημερινά δεδομένα, κάτω του 1%.
- Σε περίπτωση που κατά τον έλεγχο της επιχείρησης από την φορολογική διοίκηση ή άλλο αρμόδιο όργανο ελέγχου διαπιστωθεί **μη τήρηση των όρων, υπέρβαση του ανώτατου ορίου ενίσχυσης, ή υποβολή ψευδών στοιχείων** -> άμεση επιστροφή του συνόλου της χορηγηθείσας ενίσχυσης εντόκως από την ημερομηνία που τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου. Ο υπολογισμός των τόκων ανάκτησης γίνεται από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης.
- Όλα τα σχετικά **δικαιολογητικά και παραστατικά** στοιχεία πρέπει να τηρούνται από την επιχείρηση σε ειδική μερίδα για **δέκα (10) χρόνια** από την ημερομηνία καταβολής της

ενίσχυσης και τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου ή των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος, ανεξαρτήτως αν από άλλες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούνται στη διατήρηση των δικαιολογητικών και παραστατικών. Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

- Με τη λήψη της ενίσχυσης **τεκμαίρεται η συναίνεση** του δικαιούχου - λήπτη της ενίσχυσης για τη δημοσιοποίηση των στοιχείων για την ενίσχυση που έλαβε.